

LUKOKE –hanke 2023-2024

**Haastattelujen
tulosyhteenvedo
luonnonvara-ala, toinen aste**

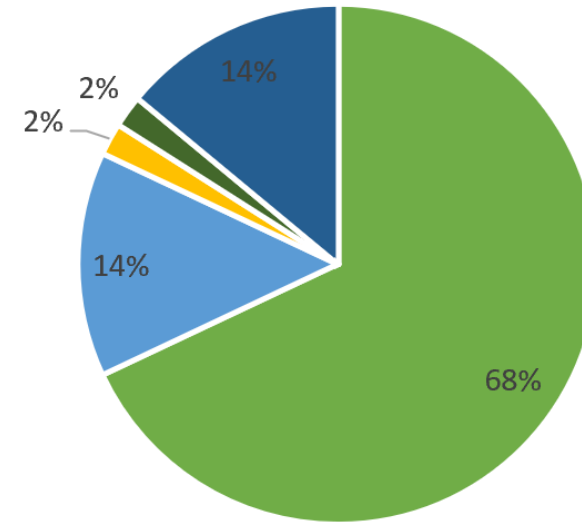
Outi Vahtila

Kyselyn toteuttaminen

- Haastattelut tehtiin kevään 2023 aikana koulutuskohtaisen kyselylomakkeen avulla
- Toteutettiin pääasiassa tiimihaastatteluna koulutuksittain, jolloin vastauksia saatiin yksi vastaus/ koulutus muutamia poikkeuksia lukuunottamatta.
- Haastatteluun osallistuvista suurin osa oli ammattialan opettajia, mutta mukana myös koulutuksen vastuuhenkilöitä ja opetuksen tukihenkilöitä. Kyselyyn saatiin 43 vastausta 20 oppilaitoksesta.
- Vastausten määrä koulutuksittain
 - Kalatalous 1 (3)
 - Luonto- ja ympäristö 6 (22)
 - Maatalous 29 (30)
 - Metsätalous 1 (12)
 - Puutarhatalous 6 (26)
- **Yhteenvedoissa mukana kaikkien vastaajien vastaukset. Luonto- ja ympäristö, maatalous- ja puutarha-alan koulutuksien vastauksista tehty alakohtaiset yhteenvedot.**

Luonnonvara-alan vastaajien määrä koulutusaloittain (%), ami

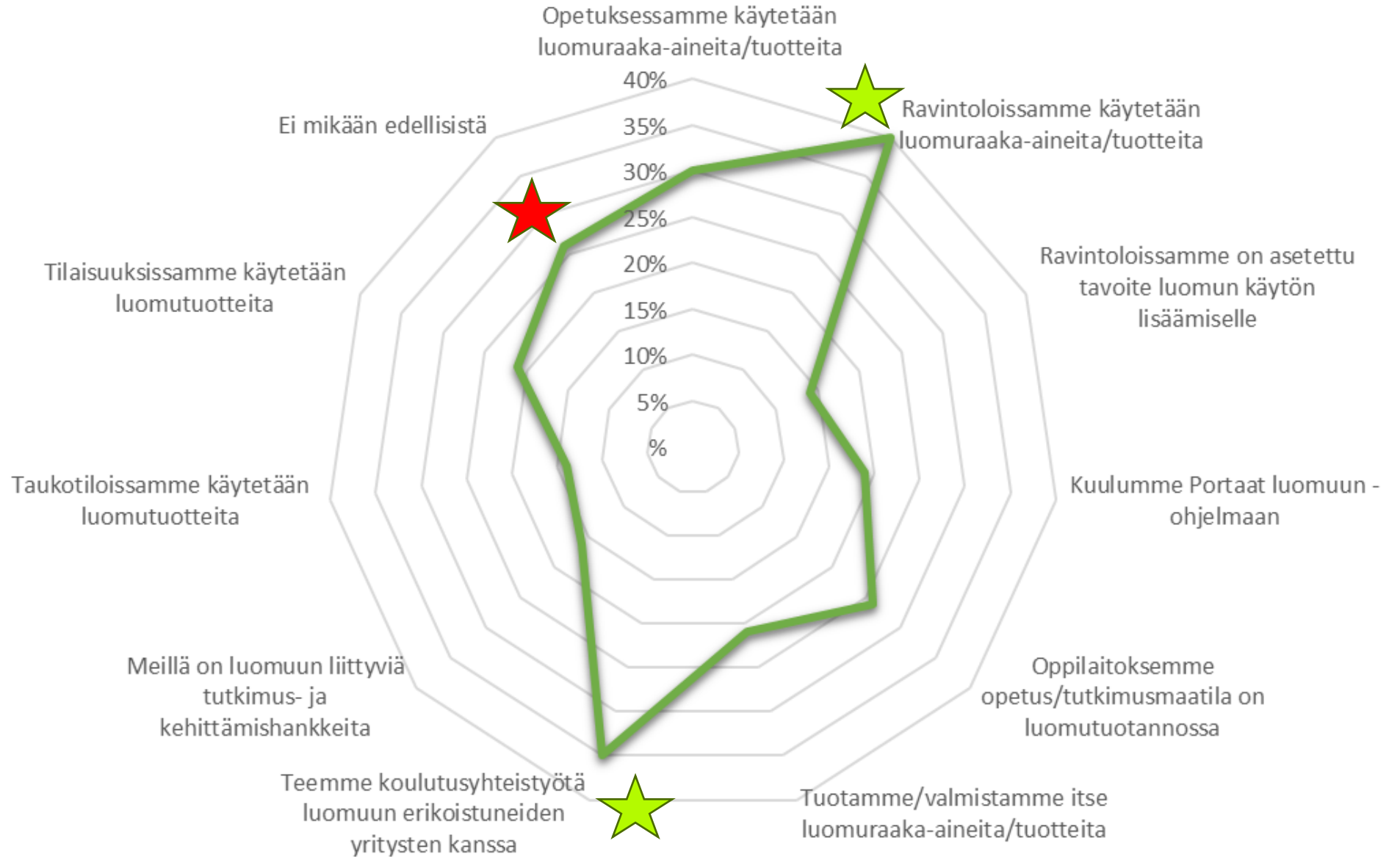

■ Maatalous ■ Puutarhatalous ■ Metsätalous ■ Kalatalous ■ Luonto- ja ympäristö

Miten luomu näkyy oppilaitoksen toiminnassa (kaikki vastaajat)?

Noin 40 % vastaajista ilmoitti, että ravintoloissa käytetään luomuraaka-aineita ja tehdään yhteistyötä luomuyritysten kanssa.

Luomu toisen asteen luonnonvara-alan koulutuksissa (%)

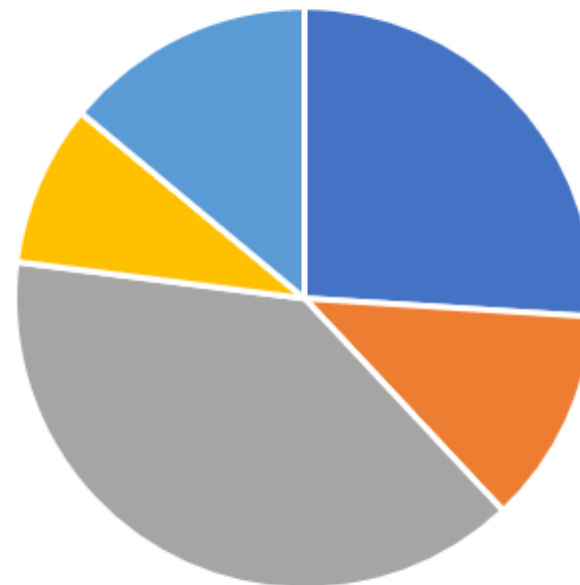

Pakollisia luomuopintoja luonnonvara-alalla, %

■ 0-5 ■ 6-10 ■ yli 10 ■ ei lainkaan ■ en osaa sanoa

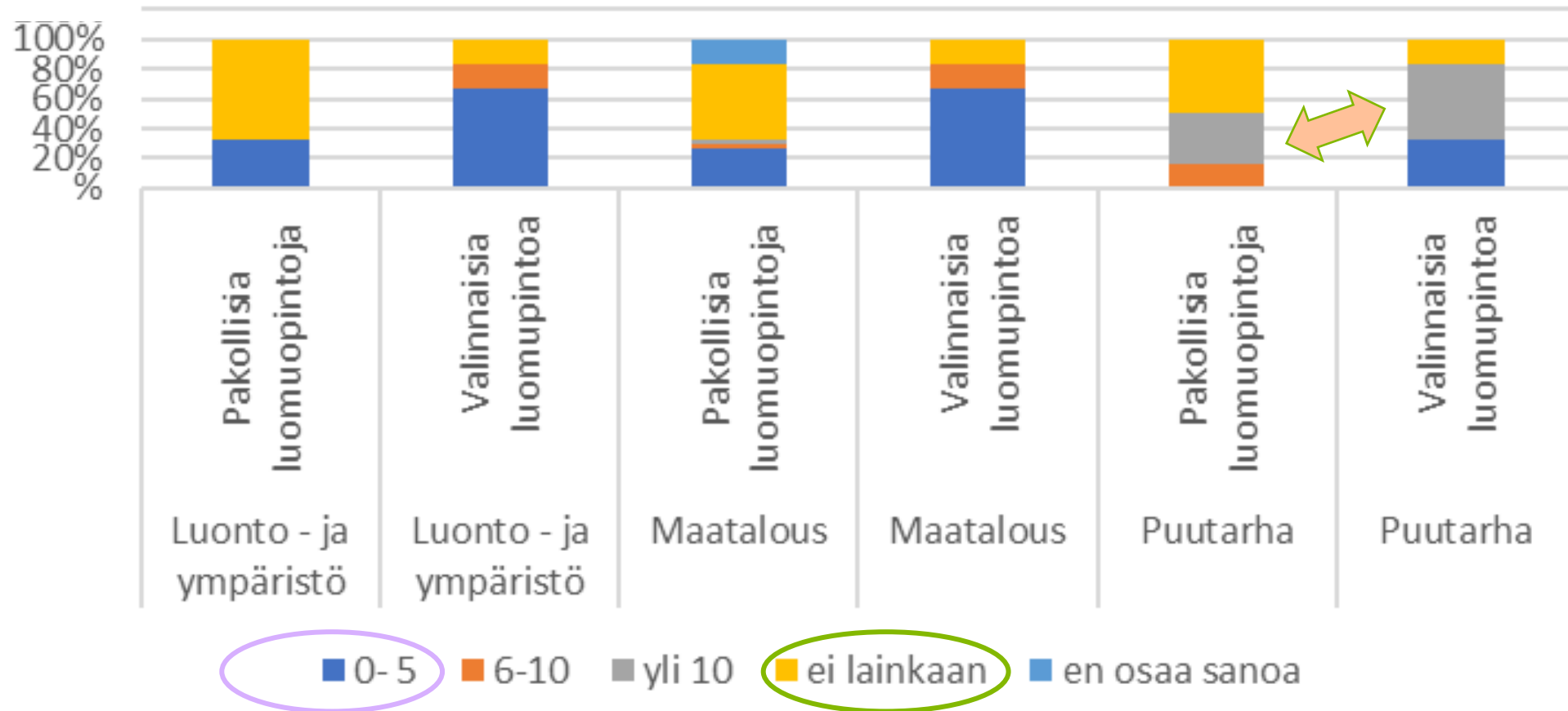
Valinnaisia luomuopintoja luonnonvara-alalla, %

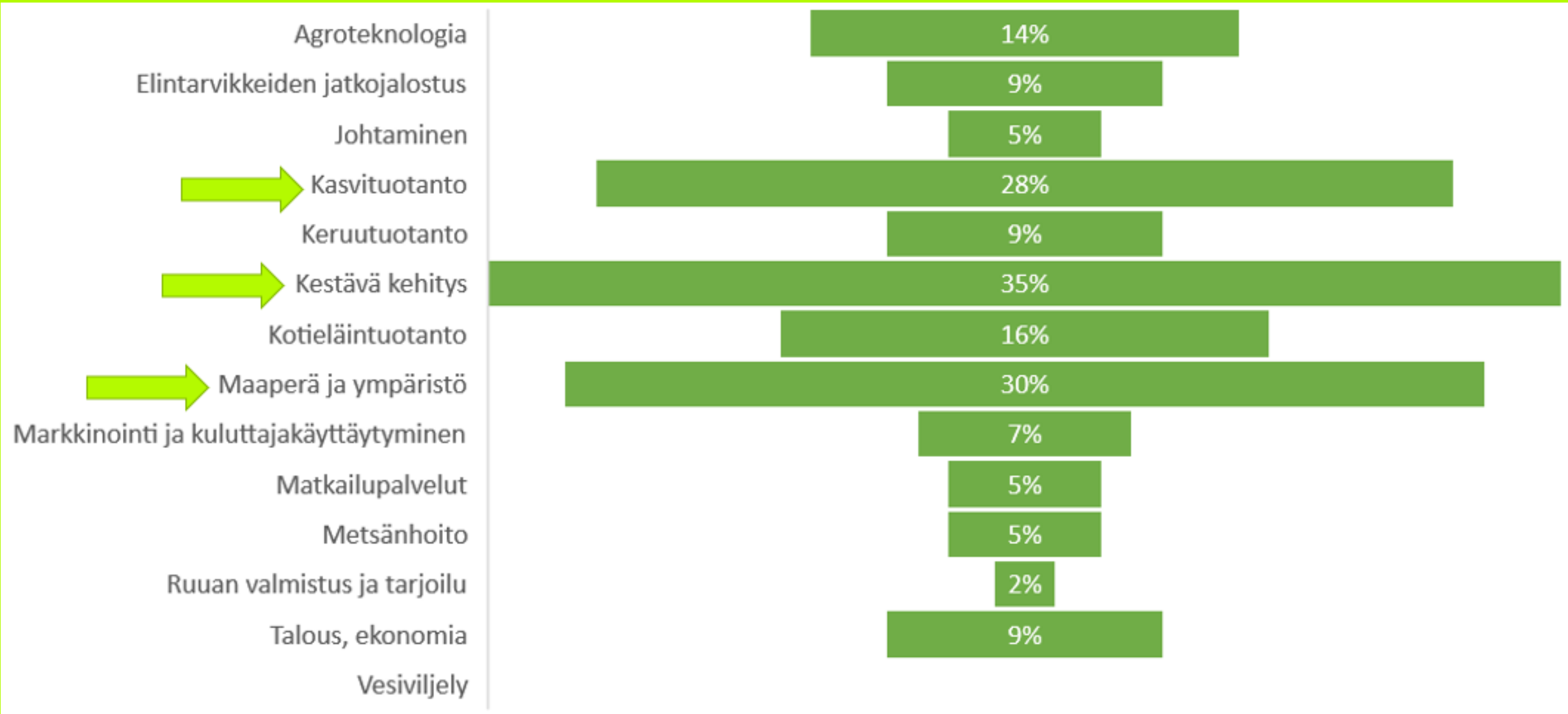

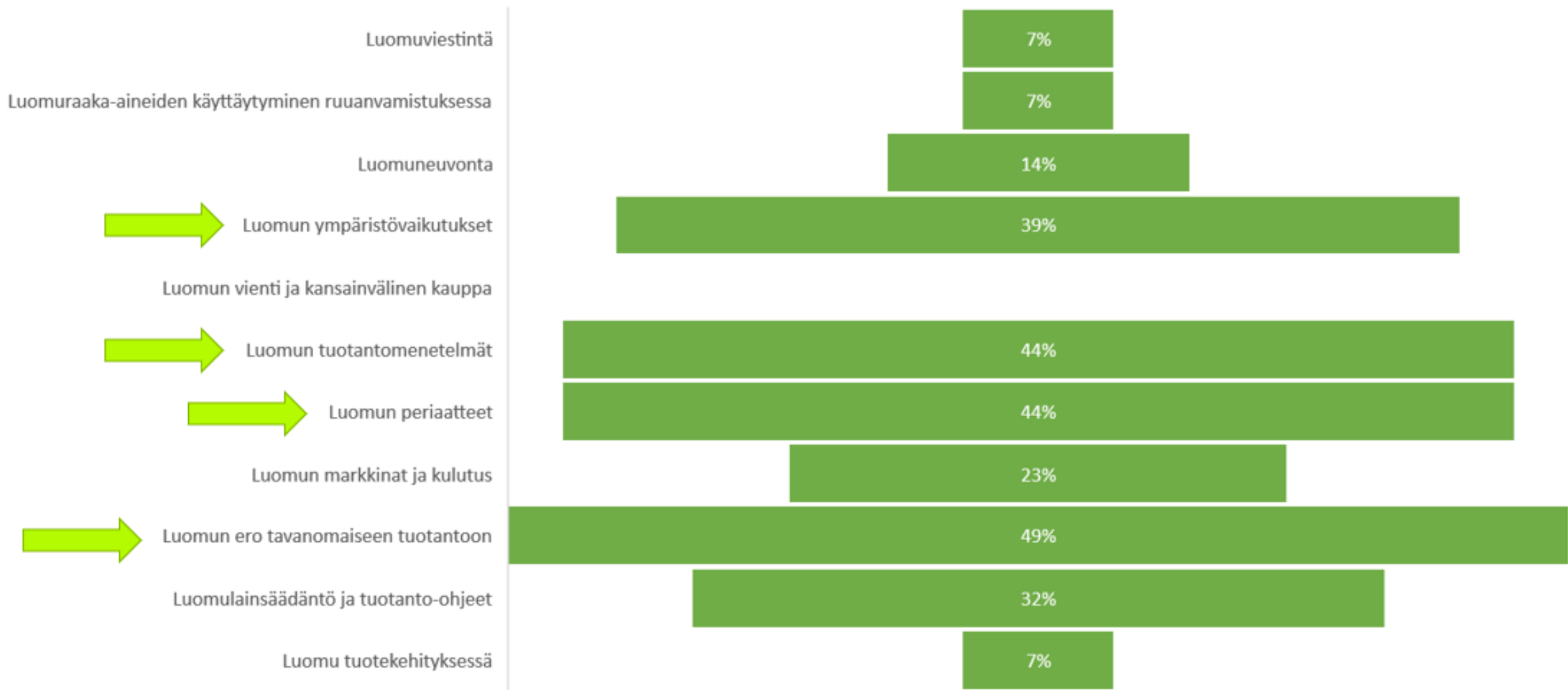
■ 0-5 ■ 6-10 ■ yli 10 ■ ei lainkaan ■ en osaa sanoa

Yli puolet vastaajista kertoi, että luomu ei kuulu pakollisiin opintoihin. Tosin lähes neljännes vastaajista vastasi "en osaa sanoa". Valinnaisissa opinnoissa on mahdollisuus erikoistua luomuun, mutta ei kuitenkaan kaikissa oppilaitoksissa.

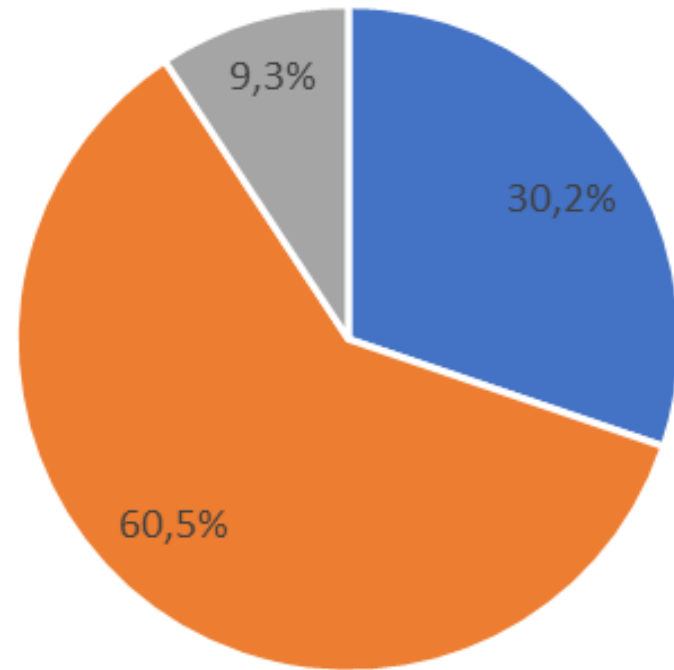
Pakolliset ja vapaasti valittavat opinnot luonnonvara-alalla (%), ami

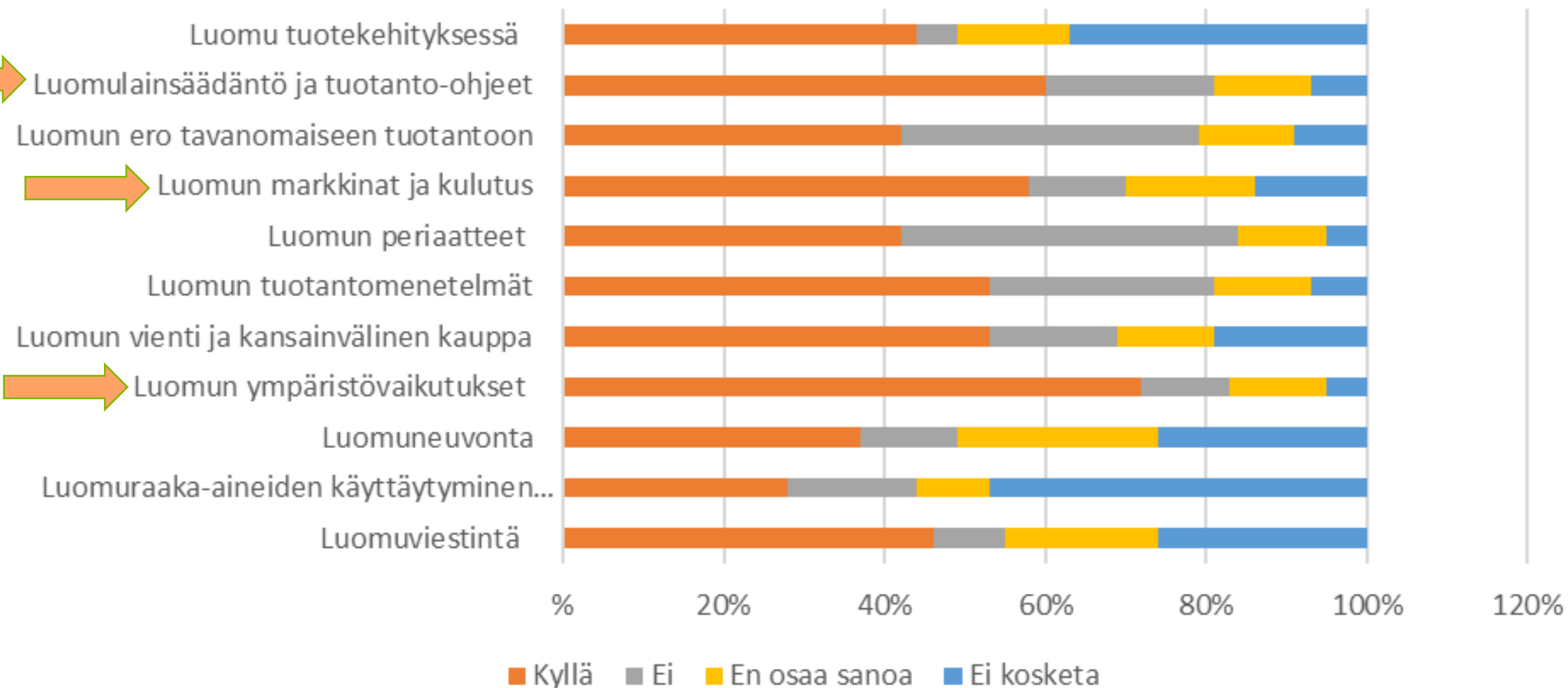

Arvio henkilöstön luomuosaamisesta, luonnonvara-ala (%), ami

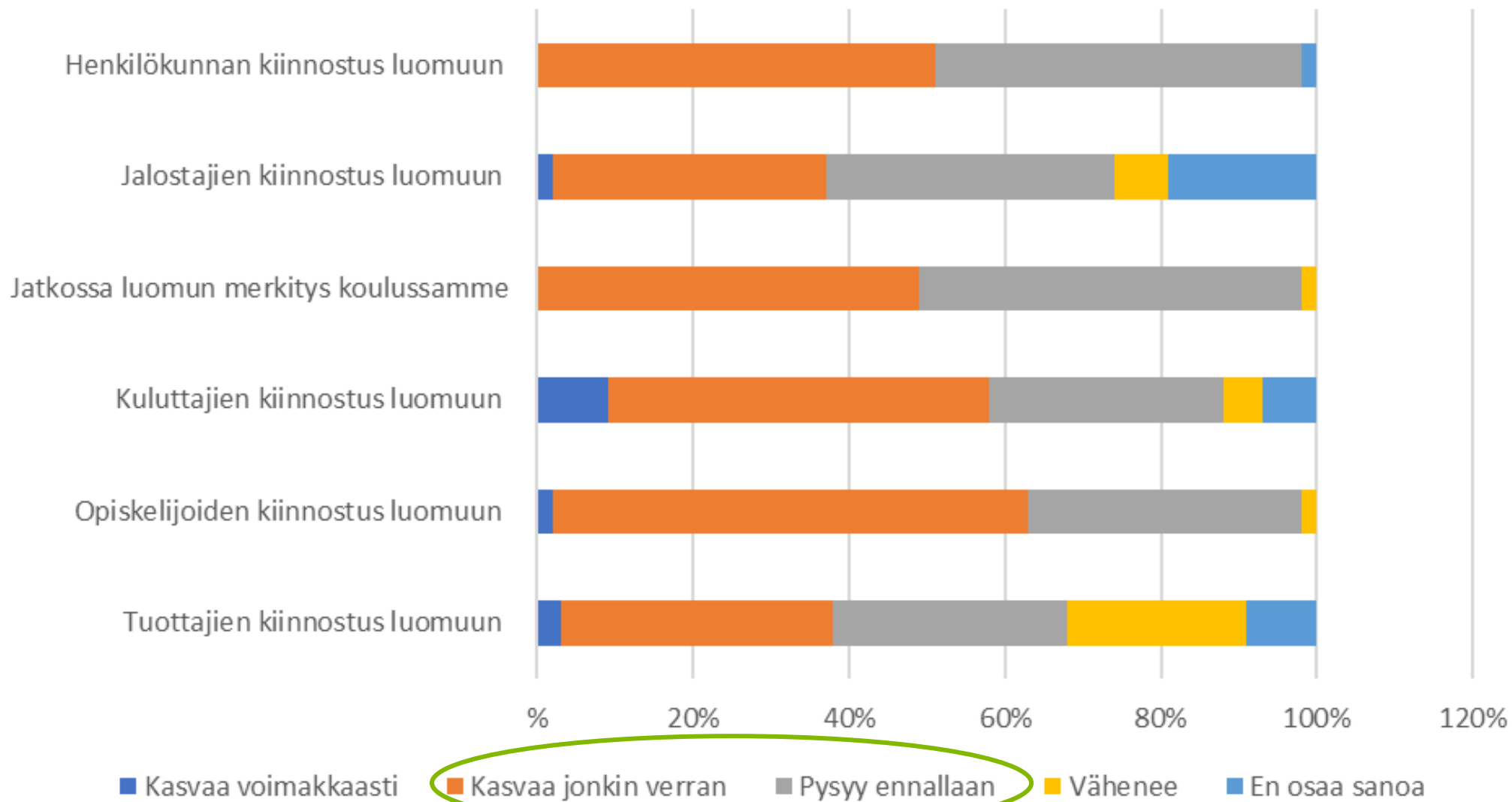

- Olen/olemme luomukonkareita
- Minulla/meillä on perustiedot luomusta hallinnassa
- En/emme hallitse luomua ja haluamme oppia lisää

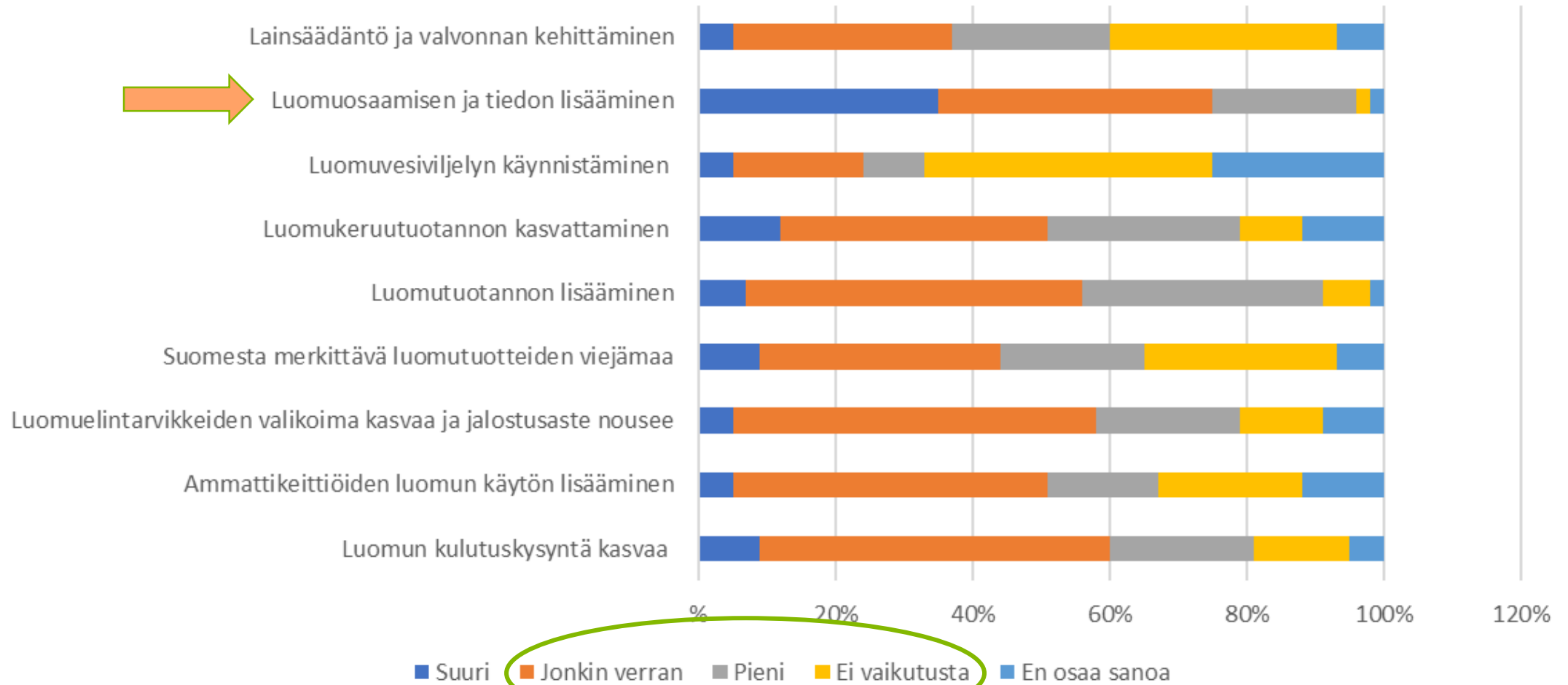
Koulutusta kaivataan seuraaviin aiheisiin, luonnonvara-ala (%), ami

Arvio luomun kehityssuunnasta (%), luonnonvara-ala, ami

Arvio oppilaitosten toiminnan vaikutuksesta Luomu 2.0 -tavoitteiden toteutumiseen, ami

Luomun kasvun esteet

- Tiukentuneet ehdot, byrokratian tuoma väsymys, yleinen taloustilanne, kannattavuus, kalliimpi hinta, asenteet, osaaminen, tuotantopanosten saatavuus, lääkitsemisrajoitukset, rehujen hintataso, rikkakasviongelmat, kustannusrakenne ja kaupan vahva asema, kysyntä ja markkinat
- *"Ero tavanomaiseen on hämärtynyt mm. hiiliviljelyterminologian myötä, taloudellisten huolien viedessä ajatukset muualle. Kulutuskysynnän heikentyessä luomutuotannon lisääystä ei pidetä taloudellisesti perusteltuna. Aidon omavaraisuuden takaava, fossiiliset korvaava polttoaine traktoreissa ja kuivureilla olisi tarpeen omavaraisen maatalouden edistämisen polulla. Luomuruuan hinta, saatavuusongelmat, luomusertikaatin himmentyminen, **miten eroaa hiiliviljelystä?** Luomutuotteista ei makseta riittävästi (markkinat), tukien pieneminen. Vaikeaksi koettu luomulainsäädäntö, rajallinen kulutuskysyntä"*
- *"Etelä-Pohjanmaalla on laajat peltoalueet, suuret massat ja paljon jalostavaa teollisuutta. Luomuun suhtaudutaan myönteisesti, **mutta ei pidetä kuitenkaan todellisena vaihtoehtona.**"*

Toisen asteen luonnonvara-alan osalta maatalouden koulutukset kartoitettu kattavasti, muiden alojen haastatteluja pitää vielä täydentää

Johtopäätöksiä koko ruokaketjua koskevien koulujen haastatteluista:

- Suuria eroja oppilaitosten välillä, maantieteelliset erot merkittävät
- Mikäli opetussuunnitelmassa luomua ei ole mainittu, niin luomun osuus opetuksessa riippuu paljon opettajasta.
- Elintarvikkeiden jatkojalostuksessa ja ruuanvalmistuksessa, ei tunnisteta, miten luomuraaka-aine eroaa tavanomaisesti tuotetusta
- Luomu nähdään osana kestäväää kehitystä, mutta luomun ympäristövaikutuksia ei tunneta
- Oppilaitosten rooli Luomu 2.0 -ohjelman toteuttamisessa nähtiin yllättävän pieneksi, Luomu 2.0 -tavoitteita ei tunnettu
- Tarvitaan mm. luomutietouden oppimispaketti, joka voidaan liittää opintoihin (vrt. Hygieniapassi, osaamismerkki)
- Luomun ongelmina yleisesti nähdään laatu, saatavuus ja hinta

→ Luomu sana pitää saada opetussuunnitelman tavoitteisiin
→ Koulutus- ja tiedotustarpeeseen tulee vastata!